

ROZHOVORY

Vesmírný Princip je věčný: rozhovor s poustevníkem svámím Gyaneshwarpurim

OD ZDENĚK VOJTÍŠEK

2. 10. 2026

[ZANECHAT KOMENTÁŘ](#)

Svámí Gyaneshwarpuri je poustevník a autor knihy *Cesta poustevníka*, recenzované [zde](#). Korespondenční rozhovor byl připraven na konci září 2026.

Zdá se mi, že poustevnictví je pro mnoho dnešních lidí málo pochopitelné. Jak byste krátce shrnul to, co je pro Vás na něm atraktivní?

Poustevnictví znamená zasvětit život pro Boha a s Bohem v tichu a samotě poustevny. Já jsem kromě toho zálesák, takže mi naprosto vyhovuje osamělý život v přírodě, na horské poustevně či meditační jeskyni.

V čem si myslíte, že společnost proměnila oproti té době, kdy poustevnictví bylo sice výjimečné, ale nikoliv tak vzácné jako dnes?

Ano, doba se od středověku nebo starověku velice změnila co se týká duchovního ovzduší a duchovního uvědomění a pochopení lidskou společností. Já jsem dlouho narážel na nepochopení této mé niterní tužby ze strany mých bližních a velmi jsem tím trpěl. Teprve když jsem to vyhrotil od základu tím, že jsem se poustevnictví nejenže nevzdal, ale navíc přijal nad standardně i mnišské zasvěcení, situace okolo nepochopeného, ba nepochopitelného poustevníka v České republice, a obzvláště v tradičně řevnivém Moravském krasu se poněkud stabilizovala.

Střílky – poustevna Gangotri. Foto: Swami Madhuram Puri (2024).

Jaké jsou praktické okolnosti poustevníkovy života? Žijete jenom z darů svých příznivců? Daří se Vám platit zákonné pojištění? Jistě se Vám musí dařit ve vyjednávání se správci lesů o Vašem pobytu, rozdělování ohně atd. Jak to všechno prakticky děláte?

Ne, nežiji již z darů příznivců, ale přesto finanční dary jako mnich normálně přijímám na principu almužny do mnišsko-žebračké misky a jsem za to vděčný. Vždy jsem si totiž snažil uhájit svou nezávislost na komkoli, proto jsem vždy raději tvrdě pracoval a nespolehal jsem se na pohostinnost či přijetí lidskou společností. Myslím že tuto věc – život jen z darů od věřících a sympatizujících – řešilo mnoho biblických postav a pokud vím, mnozí raději šli proti lidskému sobectví tak daleko, že sami pracovali, než aby byli někomu na obtíž. Zcela jiný model nám však dodnes ukazuje stará i dnešní Indie, jejíž jsem duchovní stoupenec. Hinduističtí mniši, sádhuové a jógini běžně počítají s tím, že jim lidská společnost poskytne základní živobytí, tedy jídlo i peníze, pro jejich duchovní cestu. A lidé je opravdu rádi podporují.

Jak jsem řekl, vždy jsem pracoval, ale jenom sezónně, neboť mi stačilo po krátkou dobu intenzivně pracovat, přitom žít šetrně, a ušetřit tak peníze na další dlouhé období bez práce v horské jeskyni. V praxi to znamenalo, že jsem například tři měsíce pracoval jako řidič nákladáčku nebo jako kameník při opravě horských cest v Krkonoších. Potom jsem dlouho – například rok – z takto získaných úspor žil bez práce. Přesto i já jsem poté, co jsem se vymaňoval z veškerých světských pout, byl okolnostmi donucen se vzdát i jinak výborného světského zaměstnání a žít jako každý potulný mnich jen z almužny. To bylo v době, kdy jsem žil jako horský poustevník ve Slovenském ráji. A lidé ve Spišské Nové jako by pochopili mou pohádkovou hru a pokaždé mne finančně štědře zásobili, když jsem obcházel s miskou jejich náměstí, pro mou osamělou horskou anabázi. Stále cítím, že zejména mniši františkánské řehole by se v duchu původního učení svatého Františka z Assisi měli vrátit na ulici, navzdory všude panujícímu konzumu, nebo snad právě proto, a žít tradičně jen z almužny. Ten vesmírný Princip je věčný, platil v minulosti a platí i v přítomnosti, proto jsem přesvědčen že by je lidi měli nakonec rádi, v úctě a přispívali by jim tak jako mně na živobytí.

Co se týká zákonného pojištění, každého varuji, aby nebyl jako já, to znamená veškerá životní pojištění, i jako mnich či poustevník, si řádně platil. Já jsem však v době své transformace neměl na tuto otázku vůbec pomyslen, to znamená nic jsem si neplatil, žil jsem v Boží přítomnosti a víře v budoucnost, ale jak jsem zjistil, tato pojištění za mě naštěstí osvíceně platila má maminka – podnikatelka, za což ji patří můj dík, jinak by se mi to zle – jak ukázal další život – vymstilo. To znamená, všichni si musí umět nějak zaplatit základní pojištění, dokonce i osoby žijící trvale v bezdomoví.

Můj vztah s lesníky je smíšený. Někteří mi rozumějí, a tak podobně jako například české trampy mě tolerují v lese, jiní jsou mi značně antagonističtí, nechápaví a bez úcty. Naštěstí ze strany orgánů ochrany přírody, to znamená nyní Správy CHKO Moravský kras, mám své značně mocné přímluvce a zastánce a mám s nimi nadstandardní vztah. Jinak bych v Moravském krasu rozhodně nemohl vůbec existovat. Řádný oheň mi samozřejmě nechťejí tolerovat a já jsem již poněkud domestikovaný poustevník, takže na rozdíl od trampů, které každý normální člověk i v otázce jejich posvátných trampských ohňů chápe a respektuje (neboť oni se na to nikoho neptají a ohně dělají), já se na problém ohňů ochránců přírody ptám. Našli jsme odpovídající kompromis. Bylo mi povoleno na přípravu čaje, pokrmu vezdejšího či jen z mytologických důvodů používat bezpečný outdoorový vařič, tzv. dřívkáč. A toto ať všichni z protipožární služby pochopí a vařič – dřívkáč každému ukázněnému návštěvníkovi lesů tolerují.

Ve františkánské kutně na Kostelíku (2025).

Zdá se mi, že pro život poustevníka je třeba mnoho dobrých lidí v jeho okolí. Přesto jsou ve Vašich textech náznaky toho, že Vás lidé zklamali. Přistupujete k lidem s optimismem, nebo spíš s ostražitostí? Není Vaše poustevnictví dokonce jakýmsi útekem před lidmi?

Já jsem byl dlouhou dobu ze svých bližních zklamaný, velice jsem pro ně trpěl, mnozí mě neměli rádi, ba nenáviděli mě pro duchovní zápal a mé duchovní vyzařování do jejich poklidného života. Vyháněli mě, vylučovali ze svého středu, přesně tak jak je to psáno v evangeliích, „pro jeho jméno“. Takže jsem prožil zklamání a rozčarování, ale z hlubšího hlediska bylo vše, čím jsem prošel, z vyššího hlediska žádoucí, a dokonce dobré. Odpouštím každému, ale s takovými lidmi již za společný stůl nesedám a nevyhledávám jejich společnost. Přijal jsem tedy v této otázce principy antických stoiků.

Ano, kdysi na počátku mé duchovní cesty jsem se setkal s názorem, že život v lesích na poustevnách je útekem od této světské reality. Tím si musí projít každý, kdo má tento vyšší a hlubší tah. Každopádně tento názor je na duchovní cestě jen dočasný jev. Nyní mě nikdo – pokud vím – z útěku před společností nepodezírá. Jsem jako mnich řádně oblečený do kutny, čímž dávám najevo, kdo jsem a jaké jsou mé aspirace. Ne, duchovní cesta není rozhodně útek. Je to osvobození ze světských pout, které poutají lidské vědomí touto světskou iluzí, kvůli níž většina lidí bohužel nikdy nezačne doopravdy žít.

Inspirace a duchovní život

Z Vaší internetové prezentace i z Vaší knihy je vidět, že svobodně čerpáte z různých náboženských tradic. Píšete o vnitřním Příteli, jímž je třeba se řídit, a nepotřebujete žádné jiné vedení. Jak jde tato touha po nezávislosti dohromady s Vaší oddaností svámímu Mahéšvaránandovi?

Můj duchovní Mistr Paramhans svámí Mahéšvaránanda je Osvícený, tedy s Bohem sjednocený světec. Proto není vůbec dogmatický, ale navýsost tolerantní ke každému, kdo se pod jeho ochranu na své vlastní individuální duchovní cestě uchýlí. Jinak bych se rozhodně nemohl jako poustevník stát jeho žákem. Mistr je jednak vnější, tedy to tělo, které na satsangu normálně vidíme sedět před sebou, a potom vnitřní Mistr, naše Nadjá, které nás ve skutečnosti vede doslova každého, byť po různých cestách tímto životem. Problém je, že tomuto Nadjá většina z nás vůbec nenaslouchá, to znamená lidé nejdou do ticha, do samoty, nemodlí se, nemeditují apod. Já jsem s jistotou poznal, že svámí Mahéšvaránanda ve své neprojevené podobě, na tzv. nirguně, je mé vlastní Pravé Nejvyšší Já. Proto se nezdráhám plnit jeho pokyny, které vedou ke vzájemné harmonii vnějšího a vnitřního světa. Ano, získal jsem to poznání, že On je můj vnitřní spojenec a přítel mé duše, a to nejen od roku 1996, kdy jsem se stal jeho žákem, nýbrž doslova od svého narození.

Já sám jsem velice mezinábožensky tolerantní mnich, svobodomyslně čerpám doslova ze všech světových náboženských tradic, pokud se mé vívěce, jemnému rozlišování, ukáží být jako pravdivá a přínosná. Jsem tedy kosmopolitního založení. Je známo, že jsem dlouhou dobu praktikoval křesťanskou cestu ve smyslu svatého Františka z Assisi. Ale nikdy jsem se – Bůh ví proč – za typického křesťana nepovažoval.

Jakými vlastnostmi Vás Mahéšvaránanda uchvátil?

Jednou na satsangu svámí Mahéšvaránanda řekl pro mě silná slova, že Ježíš je jeho kolega. Nato jsem si vzal slovo a všem zúčastněným na satsangu jsem tato slova opakoval. Ježíš je Višvagurudžího kolega. Tehdy jsem zažil, že On a Ježíš jsou jedno Absolutno sestoupivší na zem. Ze svámídhího přímo fyzicky vyzařuje maximalistickým způsobem velká láska, lze to v jeho blízkosti přímo fyzicky cítit vzrůstající energií. A potom je tu jeho poznání věků, je trikaldarši, zřec tří časů, není tedy v žádném případě jen obyčejný kněz. Ale k tomu musí lidé najít odvahu se vyvázat z kontextu politického, duchovního či náboženského a beze strachu se s ním seznámit.

Řekněte, prosím, těm, kdo nečetli Vaši knihu, co znamená jméno Gyaneshwarpuri, které jste dostal při zasvěcení, a proč jste dostal právě toto jméno.

Jeskyně Křížova v Hádeckém údolí (2022).

Jméno Gyaneshwarpuri jsem od svámidžího získal na jednom radostném satsangu v roce 1997. Doslova znamená „Ten, který poznal“. Je to výzva k duchovní realizaci gyanajógy (džňánajógy). Já sám jsem s tímto jménem navýsost spokojen. Můj Mistr o tomto jméně řekl, že má velikou sílu, že on sám, kdyby se nejmenoval Mahéšvaránanda, tak by se chtěl jmenovat Gyaneshwarananda. A na ta slova se zeptal všech zúčastněných, kdo by se tak chtěl jmenovat. Tak jsem se o toto jméno přihlásil.

Svámí Mahéšvaránanda předává vedení svých žáků svámímu Avatár Purimu. Pociťujete k němu podobnou oddanost a lásku?

Svámí Avatár Puri je ještě mladý, nezkušený, ale ze všech sil se snaží šířit Mahéšvaránandovo poselství Jógy v denním životě s opravdu velkým zápalem. Není však Paramhans, tedy doslova Osvícený jako náš drahý Mistr Mahéšvaránanda. Má však již mnoho bhaktických oddaných žáků. Zdá se, že všichni již přijali tuto změnu ve vedení Jógy v denním životě. Já se jeho oddaným bhaktou však nestanu, neboť celé mé srdce patří jen Višvagurudžímu Mahéšvaránandovi. Jméno Avatar Puridžího je však mocné. AVATÁR – co se za tím jménem asi skrývá? Co ze svámího Avatár Puriho ještě vyrostle a může se stát? To ukáže budoucnost.

Cítíte se být součástí mezinárodního společenství Jóga v denním životě? Napsal jste, že s českou větví jste se rozešel. Ale mezi jeho žáky přece stále patříte?

Stále jsem formálně členem společnosti Jóga v denním životě. Ne, nerozešel jsem se vůbec s Jógou v denním životě, ale může se to stát. Jóga v denním životě je dualitní hnutí tak jako každá lidská společnost na světě. To poustevníkům nemusí, ale může, vyhovovat. Pokud nebudou plnit má srdcová přání, například mít ve stříleckém ášramu vlastní poustevnu bez účasti na povinné karmajóze, tedy zajištěné čistě kontemplativní prostředí, tak se s Jógou v denním životě v pozdější fázi opravdu možná rozejdu, aniž bych samozřejmě přestal být mnich a oddaný svámího Mahéšvaránandy.

Pomáháte jako svámí, vysvěcený Mahéšvaránandou, s obřady v náboženské společnosti Višva Guru Díp Hindu Mandir, kterou tvoří jeho žáci?

Při svěcení na mnicha jsem podepsal papír, že se stávám členem tohoto společenství, ale jako poustevník jsem se do něj fyzicky nezapojil. Někdy vedu obřady na satsangu Jógy v denním životě, ale není to má pravá přirozenost, proto jsem rád, když to ode mne nikdo nevyžaduje. To se týká i vyučování jógy pro veřejnost, jíž jsem pevně rozhodnut se nezúčastňovat. Jsem především vnitřně džňánin, o nichž bylo známo že šli životem zcela sami, osamělí, nevychovávali ani žáky a nestavěli kláštery, samozřejmě neměli ženy, rodiny atp.

Osobnost poustevníka

Byl jste úspěšným speleologem, objevitelem jeskyní i archeologem. Je jasné, že jste se brzy naučil být sám a že jste se naučil poradit si v přírodě. Ale přesto je asi ve Vaší povaze nějaký charakteristický rys. Který to je? Nebo jinými slovy: jaké vlastnosti musí člověk být, aby se stal poustevníkem?

Pravý poustevník musí mít Lásku k Bohu i k bližním, nezlomnou vůli po Poznání. Nebojím se říct pokoru, ne však toho typu jak učí klerikálové, kdy se násilím vyžaduje pokoření jinak dobrého charakteru uchazeče v řeholní či duchovní společnosti. Ano, byl jsem úspěšným speleologem a amatérským archeologem. Svůj nejvýznamnější výzkum jsem realizoval a vedl v podzemí chrámu Panny Marie ve Křtinách, kde jsme objevili unikátní křtinské pomalované lebky, jeden z velkých archeologických objevů v České republice. Kromě toho jsem objevil nespočet krasových jevů a k tomu i čtyř jeskyní: je to Ponorný hrádek pod Novodvorským ponorem, Soví komín, Milarepova propast v Závrtu u habrůveckých smrků a Poustevníkov Děravka.

Po vysvěcení v Maháprabhudíp ášramu ve Střílkách (2021).

Jako speleolog ve Křtinách (2008).

Ve svých textech často mluvíte o lásce. Ke komu se tato láska vztahuje, když třeba strávíte vcelku tři a půl roku jako poustevník? Jak se láska prakticky projevuje, když jsou Vaše styky s lidmi silně omezeny?

Vaše duchovní srdce musí přímo fyzicky vzplanout Láskou k Bohu. Potom zažijete stav vědomí, že Bůh je Láska a Láska je Bůh, Že vše v tomto vesmíru je řízeno vševědoucí Boží láskou. Lidé si tuto Lásku často zaměňují za nějaký – především světsky a sexuálně motivovaný cit – vůči druhému člověku. Toto já za Lásku nepovažuji, i když chápu že v evoluci lidského vědomí má taky na své úrovni místo pro zachování druhu.

Nedávno jste se vrátil do Brna, abyste pečoval o svou maminku. Učíte se v této práci něco duchovně nového?

S maminkou mám komplikovaný vztah, jako většina lidí, neboť bytí je formálně křesťanka a není doslova duchovně založena. Starám se však o ní svědomitě, to znamená dávám jí třikrát denně léky, připravuji jídlo, dělám ji společnost a chodím na nákupy.

Jistě při této práci přemýšlíte o konci vlastního života. Jaký byste si ho přál? A jakou máte naději na to, co bude po smrti? Je něco, co smrt překoná?

Na hoře Živčáková u Turzovky (2024).

Jako mnich a poustevník, který v podstatě překonal tento svět, jsem se smrtí smířený a vyrovnaný. Rozhodně nepociťuji žádný strach, neboť slovy mého Mistra, smrtí nic nekončí, ale život pokračuje v dalším zrození. Můj Mistr doslova řekl, že reinkarnace není nějaká filozofie, ale Skutečnost. Po pravdě řečeno, nevím, proč bych se ale měl znovu zrodit zde na zemi. Raději bych odešel již do nebe k Maháprabhudžímu na jeho planetu. Ale napsal jsem svámímu Mahéšvaránandovi dopis, aby se za mne pomodlil, abych se i v příštím zrození zrodil jako jógin a svámí zde na světě někde pod Gangotří ve Vysokém Himálaji. Otázkou své smrti jsem se tedy zabýval a nevyhýbám se ji. Chci odejít v míru a pokoji jako pravý poustevník bez účasti lidí, v horách na poustevně.

Děkuji za rozhovor.

Psali jsme v Dingíru:

téma: [Hnutí svámího Mahéšvaránandy](#): Dingir 15 (3), 2012.

Martin Fárek, [Učení svámího Mahéšvaránandy](#), Dingir 5 (4), 2002, s. 18–21.

Aneta Zeyvalová, [Indické kořeny Mahéšvaránandova hnutí](#), Dingir 15 (3), 2012, s. 88–90.

Související články:

Individualista každým coulem

Svámí Mahéšvaránanda se dožívá 80 let

Nástupce Mahéšvaránandy se představil v Praze

AVATÁR PURÍ

GYANESHWARPURI

JÓGA V DENNÍM ŽIVOTĚ

MAREK ŠENKYŘÍK

POUSTEVNICTVÍ

SVÁMÍ MAHÉŠVARÁNANDA

VIŠVA GURU DÍP HINDU MANDIR

UPRAVIT